

SYDÄMEKKÄÄN HUOVUTUKSEN  
MUOTOUTTAMINEN SANANJALKASANOMIN  
KETUNHÄNTÄ KAINALOSSA  
- väri- ja muodonmuutosten oppimäärä



EEVA-MAIJA LAPPALAINEN



Sydämekkään huovutuksen muotouttimet sananjalkasanomin ketunhätä kainalossa - värivuodenaikojen lyhyt oppimäärä on Eeva-Maija Lappalaisen toinen runokokoelma. Esikoisrunokokoelma Saako räsy puhua? ilmestyi 2018 (Mediapinta Oy). Kirja on julkaistu myös e-kirjana 2019a. Runollistettuina tutkimuspohjaisina tietokirjoina nämä avartavat ja syventävät materiaali- ja (tekstiili)väriilmaisumuotoilua ja sen tulkintaa. Pääosin sydänmuottiin huovutetut ketut kuljettavat luonnonympäristölähtöisesti runollistettua ja narratoitua kehyskertomussanomaa. Värivuodenaikakohtaisesti ne antavat LUKIJOILLE noviiseista ekspertteihin uutta tietoa artefaktien lukemiseen kuvina (ks. myös Lappalainen 2019b, 205–206.)

Sydän puhuttelee lukijaa yli 60 artefaktin ja lähes 450 haikun ja tankan kautta. Pieni sydän ihmiselämän ytimestä

nousevana ehkä ylikäytettynäkin aihemotiivina toimii materiaalin ja värisävyn sekä käyttötarkoituksen ja rakennepinnan interaktioissa tutkitusti uudella tavalla kuvattuihin värivuodenaikamaisemiin paikantumalla.

Kaupallisiin tarkoituksiin kirjan antia hyödynnettäessä edellytetään yhteydenottoa e-mail: [eemalai15@hotmail.com](mailto:eemalai15@hotmail.com) ja normaalien siteerauskäytäntöjen noudattamista.

Eeva-Maija Lappalainen on liperiläissyntyinen, joensuulainen Suomen selkosilta eläköitynyt yliopistonlehtori, tutkijatohtori KT, FM, AO, KäTyO.

Väitöskirja julkaistiin vuonna 2005: KULTTUURISESTI SENSITIVIINEN OPETTAJUUS; Käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistäminen maahanmuuttajien koulutuksessa ja opettajan kasvupolulla (Gummerus), Oulun yliopisto e-kirjaksi 2014.

# Sisällys

## LUKIJALLE

### AIEALUKKEET INKUPOINTIHERÄTTEET SISÄLTÖSYTYKKEIKSI

Haasteen dialogiin metaforaväriset  
yhtymäkohtaisuudet

Tekemisille ilmaisutalkoot, tulkintarypäsvartaat

Pieni mitattu kauniilla puntarilla ja rakentavin ottein

Tuulta purjeisiin - suurella sydämellä pikkuiset  
hippusetkin

### VAALEAT KULLAT KIRKKAAT KEVÄISET ILLAT KETTUJEN PESÄSILLAT

Akvamariini lämpimän kevään taivas, kun kettu  
pesää raivas

KÄ-KI KU-KU - TUO TULKINTA materiaali- ja  
(tekstiili)väri-ilmaisumuotoiluun

Luunruskealla ketunhännällä kevään ketut leikkivät  
kirnunmännällä

### VAALEAN KESÄN PEHMEÄT VALKOKERMAT RUOKALISTALLA KETUN NAAMAKIRJASSA

Hiidenkirnujen laventelikeituilla voilapioiden  
nuolemiskilpailut nyt sateenkaarimatolla

Pehmeän kesän kettusten omat ovat jalokivistä  
vaarojen onkaloiset kuin nuo graniitit, rubiinit,  
topaasit tai sinivihreet safiirit

## KURPITSAKETUT PITSAMAISTIAISSA PEHMEÄÄN SYKSYYN MONIAISTISIN OTTEIN ELÄMYSKOKEMUKSIN

Villaiset liivit oliivinvihreät kettujen lämpimään  
syksyyn

Metsän otsoiset ja kettujen poikueet Kyykkävuoren  
kupeessa pääsemäisillään pronssinruskein taminein  
tumman syksyn tuntumaan

## SPEKTROLIITIT JA MUSTAT VILLAKIVET TUMMANTALVEN KETTUSET

Tykkylumipuut ja hiilenharmaat ketut viileät talven  
värit

Kirkkaaseen talveen pakkasen puremia jäänvihreitä  
kettuja

## UUODENAIKAVÄRISTEN HUOPASYDÄNTEN ULOTTUVUUKSIA - KOOSTEPÄHKÄILYT

Moniaistiseen kolmiulotteisuuteen elähdytettvästi  
haptisen tunnustelun uudet tulokset

Tekemisen palon ylisukupolviset roihakkuusmenot ain  
yösiijaa kysyvät

Rakennettavat tulkinta-apparaatit paikannettavat  
keskustelukumppanit

Metaforiset muotoilulähtökohdat funkitioidenkin  
sananjalkasanomat

## LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

## LIITTEET

## **Lukijalle toisen painoksen alkusanat**

Tässä on käsillä uudenlainen runo- ja tietokirja, joka jatkaa pohdintaa edellisen runokokoelmakirjani Saako räsy puhua? (Lappalainen 2018/2019a) linjoilla. Elämän- ja tutkijanpolullani olen noudattanut huovutusvillamateriaalin käytön tulkinnassa tutkimuspohjaiseen kokemustietoon tukeutuvaa toimintatutkimuksen kaltaista menetelmää, joka perustuu moniaistimelliseen materiaali- ja (tekstiili)väri-ilmaisumuotoilun kuva-analyyttiseen tulkintaan: KÄ-KI KU-KU - TUO TULKINTA. Käsi (KÄ), kieli (KI), kulttuuri (KU), kuvataide (KU), tuotteistus (TUO) ja TULKINTA (vrt. aikaisempi KÄ-KI-KU -oppimistyyli Lappalainen 2005/2014; 2007a.) Materiaali- ja (tekstiili)väri-ilmaisumuotoilun metaforisena tulkintana kirja osallistuu rakentavaan, uutta luovaan dialogiin, kun tarkastelualustaan sen fokuksessa asettuu kuvana analysoitava artefakti. (Lappalainen 2018; 2019a-b.)

Kirjani ottaa kantaa käsityöllisen toiminnan suunnittelu-, valmistus- ja tulkintaprosessin luomiseen, sen kehittämiseen, jakamiseen, siteeraamiseen ja uuteen tulkintaan. Tämän fokuksen ytimessä teos jakautuu rakenteeltaan taustoitus-, käsittely- ja pohdintaosiin. Artefakteina tämän kirjan keskiöön paikantuvat käsin huovutetut teemoitetut metaforisiksi ketuiksi profiloituneet huopasydämet. Pienestä koostaan huolimatta ilmaisuvoimaisiksi tuotteistettuina innovaatioina niiden sydänmotiivi asemoituu ja toimii assosiaatioina, analogioina jne. materiaali- ja (tekstiili)väri-ilmaisumuotoilun prosessi- ja sanataidetulkinnan konstruktiossani suullisen ja kirjallisen tiedonvälityksen tulkkina.

Esine paikantuu artefaktikohtaisesti ja eläytyy värimaailmaltaan luonnon- ja elinympäristöön, kun jokainen villamateriaaliin suhteutettu väri on tutkien kauniisti mitattu ja laadullisesti tulkittu (Vrt. Eneroth 1984). Näin teokseni 12-osaisesta värivuodenaikakohtaisesta tulososasta välittyy know-how-tietotaito- ja how-know-taitotieto -pohjaisuus. (Lappalainen 2019b.) Analysoidut värivuodenaikatulkinnat välittyvät myös ottamistani luontokuvista & artefaktikollaaseista. (Vrt. Itten 1970; Jackson 1991; O'Neale 1949; Spillane 1992.)

Kulttuuri kattaa ihmisen elinympäristön hyödyntämisen, materiaalikäytön, työtapojen ja työvälineiden käytön. Kulttuurissa kuvataide kytkeytyy käsityön ja taiteen rajapinnoilla craftivismiin, valokuvaan ja kuvanlukuun. (Vrt. Greer 2014.) Elämme yhteisessä toteutuneiden rakenteiden ja ilmiöiden kehässä: kaikki, mitä valmistamme, perustuu ennen opittuun ja nähtyyn (Lappalainen 2010). Silti kaivataan uusia tapoja nähdä niitä ja muokata niistä innovoivalla tuotteistuksella uudenlaisia elementtejä ja esineitä (Papanek 1970; Saramago 2003.) Siihen tarvitaan syvälle luotaavaa havaintoherkkyyttä, sensitiivisyyttä. (Lappalainen 2016; 2019a-b.) Kuvaan astuu muotoilu ja siinä alkumielikuvaa, visiota toteuttava suunnitteluprosessi, jossa tärkeintä mielestäni on jatkuva tulkinta, vertailu ja testaus. Sillä tiellä on aina kysyttävä: Missä kulkevat taiteen ja ilmaisun, aiheen, aihepiirin siteeraavan käytön ja itsenäisen aiheenkäsittelyn rajat ilman tulkintaa? (Vrt. Kosonen 2008; Ricouer 2005; Sibley 1993.) Kompleksisuus on väistämätöntä, koska kulttuuri on traditiota ylläpitävä voima, joka myös toimii kuin häkki ja tarvehierarkiassa sitoo ihmiset seuraamaan ennen luotua, olevaa (Vrt. Maslow 1954; Manninen 2006.) Tunnustetusti esineistö ja tekstiilistö on kuitenkin kuvineen kulttuurin viljelyä (Lappalainen 2013). Aihepiireineen se on materiaalikohtaista ilmaisua, joka edellyttää myös kuvanlukutaitoa. Siihen kytkeytyvä

muodonantokyky on sidoksissa persoonallisuuteen ja luovuuteen, se on uusia näkökohtia avaava rakentava ominaisuus. (Vrt. Wellek & Warren 1969; Lappalainen 2011; 2014.)

Huovutus (felting) on lyönyt itsensä uudelleen läpi viime vuosikymmenten mittaan. Sitä käytetään niin huopapitsisiin juhlapukuihin kuin teräsvillasekoitteisiin asekaappeihin. Käsityöllisen toiminnan lajina huovutusperinne juontaa kaukaa esihistoriasta. Jo Nooan-arkista noustiin maihin ”huopamatolta”, kun 40 vuorokauden aikana eläinkunnasta irronneet villat ja karvat olivat jalkojen alla hieroutuneet ja jalostuneet tekstiiliksi. Entisaikojen emäntä varmaan hämmästeli oksiin ja pensaisiin tarttunutta lammasvillaa. Ajattelen, että hän pyöritteli sitä käsissään (määrittelen sen käsinrullaus-huovutukseksi) ja sanallisti tekemäänsä: ”kehräsi lankaa” (Lappalainen 1994; 1996; 2003a.) Hän oppi myös keräämään käyttöönsä lampaista irronnutta villaa. Vauvansakin hän laittoi villavakkaseen, ja muutaman päivän kuluttua hän sai nostaa lapsen kuin tasohuovutukseksi muotoutuneelta villatekstiiliksi huopuneelta levyttä.

Toimintatutkimuksellisissa konteksteissa prosessi- ja produktitulkinat avaavat tien kieleen; ennen sanottiinkin: ”Kielihän se maan leikkaa!” (Lappalainen 2007a). Tekemisen kielentämisestä tutkimushistoriani antaa lukuisia esimerkkejä: (Ks. Lappalainen 1994; 1996; 2003b; 2004; 2005a/2014; 2005b; 2006a-b; 2007a-b; 2008a-e; 2014.) Edelleen niitä on tarpeen avartaa ja syventää kiteytyneesti kielentäen, suullistaen, sanallistaen ja kirjallistaen (Lappalainen 2018/2019a-b), muutoin esineellisen kulttuurimme kuvasta valitettavasti puuttuvat ”taivaltamattomina” entistä syventävämmät näkökulmat, kuten mihin jo olemassa olevaan esine viittaa ja millaisia ulottuvuuksia se ilmaisee? Ongelmalähtöisesti kirjani lukija voi päätellä, mitä voi tehdä yhdestä tai 365



huopasydämeistä ja mitä ne metaforioina ilmentävät. (Csikszentmihályi 1999; Dormer 1997; Papanek 1970; Lappalainen 2007a–b.)

Lähtökohtaisesti kirjani porautuu syvälle ja paneutuu pohtimaan kysymyksiä. Niinpä alkusysäyksen tavoin tutkimusasetelmallisesti kysynkin taustoitus- ja johdantorunoissa: 1) Mitä pienet käsinhuovutetut huopasydämet ovat ja mitä ne voivat olla funktionaalisesti ja myös artefaktien laatutietoisuuden rakentumisen näkökulmasta, ja 2) mitä huopasydämet tuotteistettuina kirjan yli 60 siteerauksen tavoin käytettävänä esineinä konkreettisesti voivat olla luonnonympäristölähtöisesti analogioiltaan ja assosiaatioiltaan värivuodenaikoihin suhteutettuina? Voiko pieni sydämekkääksi muotoutettu huopasydän olla jotakin suurta ja millaisia ovat sen ilmiöistetyt ulottuvuudet? Tässä mielessä on tarpeen pohjustaa, taustoittaa ja vielä kysyä: 3) Miten toimivat pääosin sydänmuottiin rakentuneet huovutetut artefaktit? Mitä ja millaisia ilmiöiden ja asioiden välisiä suhteita ja ulottuvuuksia ne ilmentävät, mitä niihin kätkeytyy ja mitä niistä tulkinnallisesti välittyy. Lukijan kyselevää luovuutta herätellen kirjani antaa kysymyksiin vastauksia moniaistimellisesti, monitietopohjaisesti ja luovuuslähtöisesti.

Käsityöllisiä prosesseja (lue materiaali- ja väri-ilmaisumuotoilu) jatkava toimintatutkimuksellinen koodaus tuottaa sanoja ja ilmauksia, ja näin konstruoimani materiaali- ja väri-ilmaisumuotoilussa kontekstikohtaisesti (käsityöllisessä toiminnassa) tuotetut sanat ja ilmaisut ovat antaneet sanataidetuokintojeni/runojeni pohjaksi käsityön prosesseille ja tuotteille niiden tarvitseman argumentoitavan tulkintamateriaalin. Omaäänisen teokseni kieli sana-apparaatistoinen on karttunut moniaistisesti tähänastisen elämänkokemukseni moniulotteiselta pohjalta

annotointeina rinnakkaisella, perättäisellä, jaksottaisella ja osittaisella koodauksella (Lappalainen 2005/2014; vrt. Ashman. & Conway 1989). Kun havainnoin (Lappalainen 2007b, 22-24) huovutuskontekstissa monikulttuuristuvien oppijoiden aloittelevaa ryhmää, muistiinmerkittäväksi kirjautui kolmessa tunnissa yli 30 substantiivia, yli 30 verbiä, lähes 30 adjektiivia ja yli 20 adverbia. Runojen kielellä haikuina ja tankoina kirjani (Lappalainen 2018; 2019a-b) osoittavat, että tekemistä analysoiva kielennetty tulkinta KÄ-KI KU-KU - TUO TULKINTA -tutkimustuloksella ulottuu noviisitasosta ekspertteihin (vrt. emt. 205-206.) Kokoelmani (2019b) runot rikkovat taiteen ja muotoilun välistä rajapintaa (Vrt. Greer 2014). Runojen lisäksi kirjassani myös narratoivat pohjustuskertomukset avaavat tietä artefaktien tulkinnalle ja tekemisen konteksteihinkin. Aiemmissä tutkimuksissani ja julkaisuissani kieli ja kielellistäminen tarjosivat ko. tekemisen yhteyksissä kehittyvää tulkinnallista perustaa:1.) Monolingual beginners, novices/Aloittelijat, 2.) Advancing novices /Edistyvät noviisit, 3.) Advanced novices/Edistyneet noviisit, 4.) Pre-professional actors Esiammatilliset toimijat (Lappalainen 2005/2014; 2007a-b; 2008a-e.) Runokokoelmani (2019b) runot taivaltavat syvemmillä ja avartavammilla tasoilla. Siellä sanamuodot ja -luokat välittyvät dynaamisina vrt. staattisuus. Uutta tietoa tuoden ne toimivat materiaali- ja väri-ilmaisumuotoilun suullisen ja kirjallisen tiedonvälityksen tulkkeina liittyen erityisosaamiseen seuraavasti: 5.) Experts/Taitajan taso ja 6.) Proficient Competent Master (Ks. liite 1.: Lappalainen 2019b, 205-206). Laadullisesti mitaten jaotukseni välittyy yksilökohtaisesti yhtä hyvin käsityöllisen toiminnan kuin kielenhallinnan tasoilla olematta identtinen yksilön kokemusten kanssa. Kuitenkin tutkimustulosteni mukaan osaamis-, taito- ja kompetenssitasot ovat analyttisesti ja tulkinnallisesti määriteltävissä. (Fisher 1995; Gardner 1983; 2006; vrt. Eneroth 1984; Maslow 1954.)

Luonnonympäristöpohjalta värivuodenaikakohtaisesti käyttämäni tekstiilimateriaali sitoutuu kirjassani (sydänmuottiin, tasoksi, esineen päälle ja käsinrullauksen keinoin toteutettavassa huovutusmuotoilussa tai/ja -muotoutuksessa) villaan, ja kettuteemassa paikantuu artikuloituneena pääosin sanomallisiksi viesteiksi dialogiin, kun ketut värivuodenaikakohtaisesti tutkittuina ja tulkittuina "kulkevat" vaihtelevissa, mutta tarkkaan harkituissa luonnonympäristöissä. Ne vaeltavat sananjalkasanomia taltioivissa ja muitakin metsän eläimiä kohtaavissa maastoissa aihemotiiveissaan ja vuodenaikavärisyydessään (satunnaisen mielijohteen sijaan). Näin sydänmuottiin huovutetut narratoivat ketut, puput ja pikku karhut, metsän voimaeläimet seikkailevat värivuodenaikaluonnossa. Funktionaalisesti ajatellen ne löytyvät tuotteistetuista tulkintaan altistuvista artefaktiesineistä: arpakuutiot, haltijat, hartiaviitat, heijastimet, hiirikäsitet, huopamobilet, hyväntuulen sydämet, karnevaalinaamarit, -naamiot, kattauskoristeet, ketunleipälautapelit, kirjanmerkit, korut, korvaläpät ja -tyynyt, kranssit, käsien koordinaatio- ja lihasvoimaharjoittimet, laukut, lautapelit, led-valosisustuselementit, leivosneulatyynyt kuin bébé-leivokset tai berliininmunkit, mikroastianaluset, nenäsuojat, nopat, nyytit, paperipinopainot, pesinsaippuat, piknikin pefletit, pinssikirjat, pönkäset, satulasuojat, tuunauspaikat, unimaskit jne. Nämä saavat seurakseen pieniä sydänmuottiin huovutettuja artefakteja (joulu- ja pääsiäiskorttitaskuja) vuodenkierron juhliin ja merkkipäiviin tai ystäväpäiväkukatikkuja.

Edelleen ne (esimerkiksi huopasydämet kuin ketut) voivat osoittaa tavanomaisesti käsitetyin käsityön ja taiteen välisen rajapinnan rikkomista, mindfulness-tietoisuuden lisäämistä, hyggeilyä, käsityöaktivismia, craftivismia, ekotekotuunaustarvikkeita tekstiilihuoltoon, downshiftaamista. Ne voivat myös olla käsityömuotoilua ja

sen kehittämistä tai epäkohtien poistamista koskevia kannanottoja. (Vrt. Greer 2014; Hari 2012; Itten 1970; Jackson 1991; Lappalainen 2011; 2013; 2014; 2018/2019.) Kielentäminen toimii materiaali ja (tekstiili)väri-ilmaisun analysoinnin ja tulkinnan työvälineenä huovutusmuotoilussakin. Tiivistettyinä runoina se ilmentää kiteytyneesti narratoiden aineellisen ja henkisen kulttuurin raja- ja leikkauspintoja. Agenssi-toimijana, tuotteistajana, suunnittelijana, valmistajana, kuvaajana ja runollisena sanallistajana olen osallinen, being in doing-prosessissa. (Vrt. Saramago 2003; Sibley 1993; Wellek & Warren 1969.)

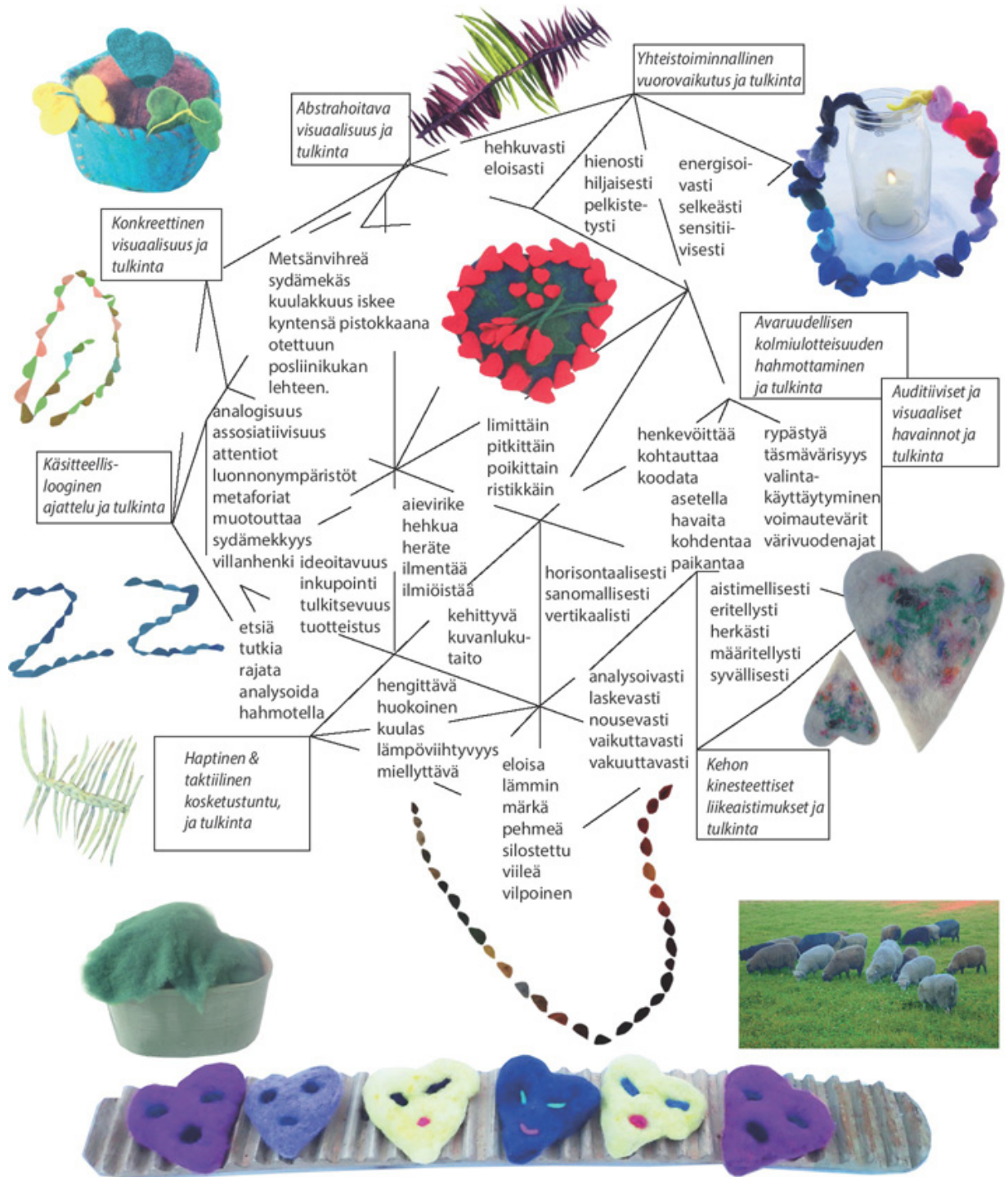
Funktionaalisuuden näkökulmasta moni miettii pitkin vuotta, mitä ystävänpäivänä antaa läheiselle, jolla on jo kaikkea. Runoni vastaa: *"Posliinikukan pistokas istutettu huopaiseen ruukkuun. / Ensimmäiset perhoset / pitkin kevättä / sen juurelle lensivät / tulivat saunahattuun."* Sydämeikkäistä lautapeleistä löytyy varttuneille ekologisia ja virikkeellisiä positiivisia tunnemuistoja herättäviä käsienlämmittäjiä: *"Talvikeleillä / jäänvihreät ketut, / tarkkuusheittopeleissä"*. Omat muistoni kuljettavat takavuosikymmenten lapsuuden leikkitantereille: *"Aina kesäisin / Pedrokorven mansikat / tuohiseen koppaan / nostalgisesti noppaan / ajan patinoimaan toppaan. / Lapsuusmuistoissa elävästi mukana / Ritu, Rallu, Pike, Paukku ja Eikku, Emeliakin. / Serkkuleirillä kaikki / viiskytluvulla / heinäpellon kupeessa / päivähoidossa / kukkakedon laidassa"*. Tunne- ja kokemusmuistojen innoittamina kumpusivat esiin kirjaan sijoitetut muun muassa tuotteistetut ja tulkitut ketunleipä- ja käenkaali-/marjaheinälautapelit: *"Tarjotinkivi oli täpösen täynnä herkullisia marjakkasilmäisiä paistoksia, / ne saivat veden kielelle ketunleipäpiirakat. / Suussa sulavat käenkaalikääryleet mansikkasuineen ja mustikkasilmineen / metsän kivellä huopanoppapelissä. / Nyt koppaat koppaan superruokaisat marjat / lautapelissä / kelissä kuin kelissä"*. Kirjani osoittaa, että materiaali- ja (tekstiili)väri-

ilmaisumuotoilun valmistusprosessissa edetään aikeista, virikkeistä ja sytykkeistä syventävällä pohdiskelulla ja analysoinnilla valmiiseen artefaktiin ja päädytään artefaktin ja sen prosessoinnin narraatioihin ja tulkintaan. Valmis työ on osa analysoitavaa prosessia, ja pelkän tuotteen sijaan se tulee prosessina analysoinnin ja tulkinnan kohteeksi. Immateriaalinen ja materiaalinen toiminta ja kokemusalue yhdistyvät. Analyysi ja tietoisuus, tuntuisuus ja käyttö kohdentuvat tekijöihin, vaikutteisiin, virikkeisiin, rajaukseen/valintoihin ja niiden konteksteihin, vuorovaikutukseen ja toiminnollisuuteen. Konkretioista syntyy abstraktioita ja abstraktiot ilmentävät moniaistimellisia, ilmiöistettyjä narratoituja käsityömuotoilun ulottuvuuksia. Kielentämisprosessissa lähes huomaamatta myös emotionaalinen kokemusmaailma syvenee narraatioiden kautta. Artefakti kantaa mukanaan koko inhimillisen kokemus- ja tunnemaailman, kulttuuriperinnön ja moniaistimellisen tajunnan, jota voidaan eritellä myös runoina. Toivon, että kirjani antaa lukijalle vastauksia heränneisiin kysymyksiin, ja että materiaali- ja (tekstiili)väri-ilmaisumuotoilu saa yhteiskunnassa kipeästi tarvitsemaansa käsityöllisen toiminnan nostetta. Materiaali(ja)tekstiili)väri-ilmaisumuotoilun tulkinnassa muun muassa taktiliset tarttumet ja haptiset kosketustuntuudet ilmiöistettyine olemuksineen psykologisten termien käytön lisäksi heräävät ja pääsevät yhteiskunnassa ennen taivaltamattomasti uuteen eloon.

SYDÄMEKKÄÄN HUOVUTUKSEN MUOTOUTTIMET  
SANANJALKASANOMIN KETUNHÄNTÄ KAINALOSSA -  
VÄRIVUODENAIKOJEN LYHYT OPPIMÄÄRÄ -runokokoelman  
(sisältö)asiasanat: analysointi, craftivismi, innovoiva  
käsityökannanotto, ilmiöistäminen, immateriaalisuus,  
inkupointi, innovointi, kielentäminen, kieli (KI),  
kirjallistaminen, koodaus, kulttuuri (KU), kuva-analyysi,  
kuvataide (KU), käsi (KÄ), käsityö- ja kuvataiteen rajapinnan

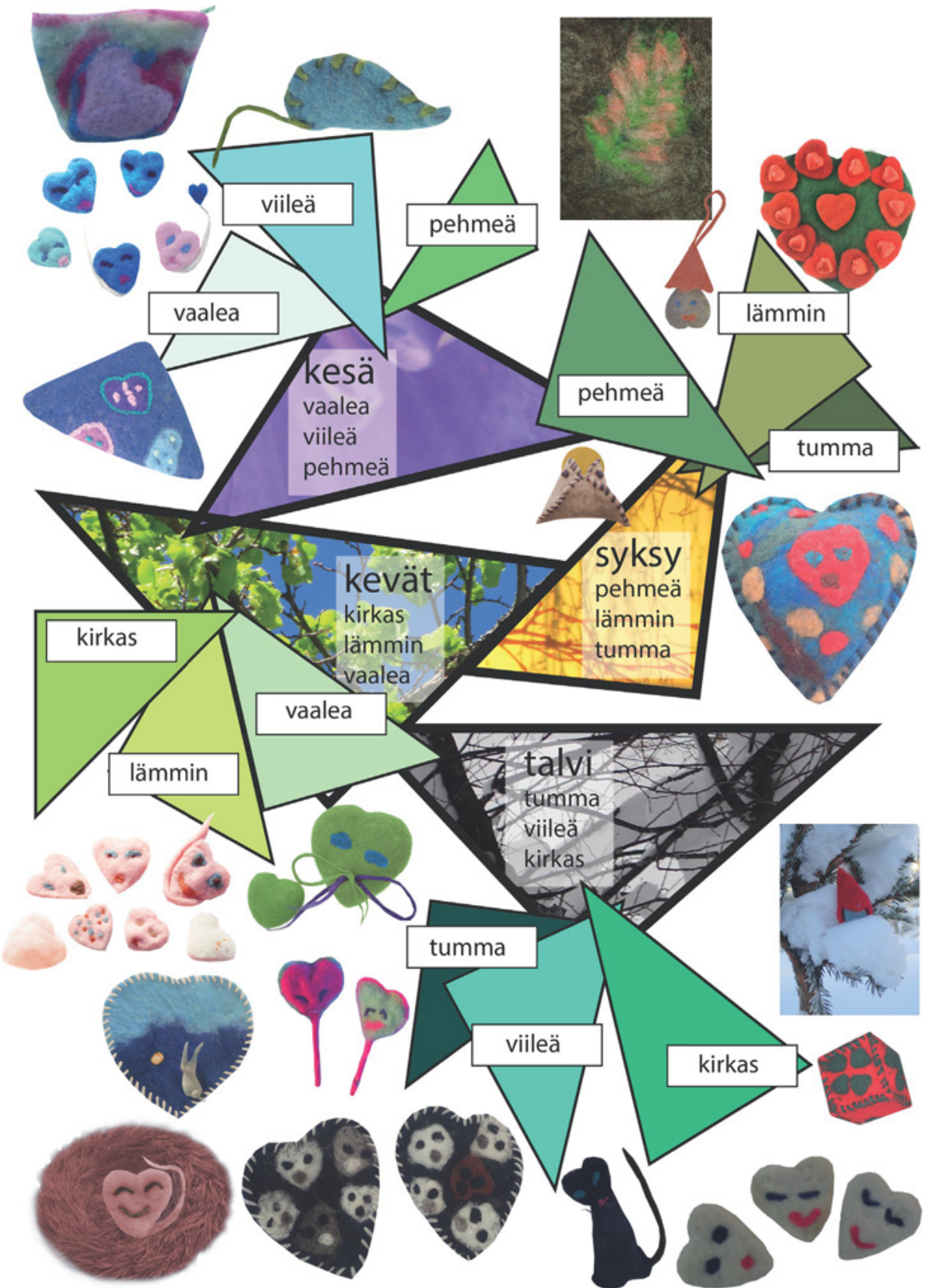
rikkominen, käsityömuotoilu, learnig in doing, mindfulness-tietoisuus, narraatiot, materiaali- ja (tekstiili)väri-ilmaisumuotoilu, taktiili- ja haptiilitarttumat, esineenpäällehuovutus, käsinrullaushuovutus, (sydän)muottiinhuovutus, tasohuovutus, runollistaminen, sanallistaminen, tulkinta (TULKINTA), tuotteistaminen (TUO), valokuvakollaasit, villa, villahahtuva, vuodenaikavärit, värikompassi, väri vuodenajat.

**Eeva-Maija Lappalainen** Joensuussa juhannusaattona  
21.6.2019



**KUVIO 2. KÄ-KI KU-KU - TUO TULKINTA:** Materiaali- ja (tekstiili)väri- ilmaisumuotoilun moniaistimellinen kuva-analyttinen tulkintaperusta prismana (Lappalainen 2019b).

**TULKITTAVAT PRISMAN TAHOT JA ULOTTUVUUDET** hahmottavat prosessia ja pruduktia kun assosiativinen tieto ja analogiat kohtaautuvat. Ne paikantuvat, kun prisman tahot ja ulottuvuudet ovat eläviä ja peilaavia, peilautuvia kontaktipintoja (Lappalainen 2009).



viileä

pehmeä

vaalea

lämmin

kesä  
vaalea  
viileä  
pehmeä

pehmeä

tumma

kevät  
kirkas  
lämmin  
vaalea

syksy  
pehmeä  
lämmin  
tumma

kirkas

vaalea

lämmin

talvi  
tumma  
viileä  
kirkas

tumma

viileä

kirkas



**KUVIO 3.** Luonnonympäristölähtöisen värivuodenaikaperustan kaksitoista (12) ulottuvuutta (Lappalainen 2019b).

## **Huopautuneina**

kaikki kettuset ovat  
toteutuakseen  
tarvinneet ihvevillaa,  
työtekniikkalajinkin.  
Siinäkö kaikki,  
keskustelulle alttiit  
osatekijät,  
kun täsmävärisärmään  
värivuodesta  
otettavaksi mittaa  
tavan takaa kaivataan?  
Puolipyöreät  
hymistelylausumat  
tulkitsematta  
laatuisuudet jättäneet.

## **Materiaali-**

ja väri-ilmaisuu on  
keskustelevaa  
esinemuotoilua  
huopasydänkentillä  
konstruktion hengessä.

**AIEALUKKEET  
INKUPOINTIHERÄTTEET  
SISÄLTÖSYTYKKEIKSI**

## **Tuijotin tovin**

katsoin useaan kertaan,  
siitä päästyä  
samaa liikettä toistin  
kuin, kuin -kysymys  
metaforapohtimus  
pyöri kieleni päällä.  
Silti puolestaan  
aidot tekoihmiset  
sorviin hyökkäävät,  
kun sytykkeen näkevät.  
Mistähansa  
väristä kuin väristä  
sitten tekevät.  
Toimijoiden kenttätyöt  
pohdintaa odottavat.

## **Ulottuvuudet**

laatujen, ilmiöiden  
sanomallisuus  
hyvät ominaisuudet  
vaikuttavuusilmaisuuun.

## **Sydämekkäiksi**

muokattujen metsän  
repokettusten  
tuntuksien  
ilmaisumuotoiluihin  
vaikuttavuusmittelöt.

## **Elähdykkeiksi**

moniaistisuuspankit  
keruukoodauksin  
tekemiskonteksteista  
rinnakkaisesti  
kootuin sanailmauksin.

### **Arjen taiteilut**

ruskopunavillasta  
pähkäilemällä;  
enemmän karhunpoikaa  
kuin vemmelsäärtä  
ilmissä muistuttavat  
vakuuttavasti.

### **Aieviritys**

uuteen vaikuttavuuteen  
alkuelämys.

### **Herätteitäkin**

narratoidut alukkeet  
huopasydämet.

### **Teemoitetuiksi**

vaikutevirikkeiksi  
sytykkeiksikin.

### **Ilmiöistetyt**

huopasydänmuotoilut  
tulkinnalliset tarinat.

### **Aihekimmokkeet**

kontekstikohtaisesti

pohjustettavat  
tulkittavat tutkinnat  
toiminnalliset  
tajunnallisuusruiskeet  
tunnistettavat  
huopasydänhahmoiset  
sananjalkaset  
ketuilla kainalossa.

### **Analogiat**

kohdennettavaan käyttöön  
värimuottimalliseen  
jarruitta, kynnyksittä.

### **Autenttisesti**

tavallisen sydämen  
määrittelyksi  
havaintohahmot,  
otettavat tuntumat  
tuntuuksien  
tunnut saavutettavat  
huomioidut koodaukset.

### **Vaikutinsampoon**

ylläpitoviritteet  
voimautepanostuksin.

### **Syvennettävät**

sykleittäin kertautuvat  
analysoinnit.

### **Vauhtimenoissa**

oletko ite tehnyt  
-kysyttämiset,  
mutta laatujen syntyyn  
yhä tarvitaan  
ne vaikutusvuoroiset  
ydinanalyysit.

### **Korkeuksissa**

värivuodenaikojen  
taivas, sen rannan  
matalikot silmissä.  
Kohtautumisen  
määrittelytehtävä:  
Sinisyyden mitattavuus  
ja poikkeavuus  
tammitaivaan valoissa  
kauniilla puntarilla.

### **Kasvavan metsän**

pihlajikonvihreät  
kumparekukat  
määrittelyjen jonoon  
vai ainako vain  
määrittelemättömät.

### **Määritellyillä**

värivuodenajoilla  
tarkkarajaiset  
omat ovat reviirit.

### **Vihreänharmaat**

tahi harmaanvihreät  
uponneet tukit